

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 340/2016-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. apríla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Meszárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej obchodnou spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., Grösslingová 4, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát doc. JUDr. Branislav Fridrich, PhD., vedené pod sp. zn. Rvp 8842/2015 – sp. zn. Rvp 8862/2015 vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 4 CoE 100/2013 z 12. marca 2014 (Rvp 8842/2015), sp. zn. 43 CoE 226/2012 z 19. septembra 2012 (Rvp 8843/2015), sp. zn. 1 CoE 356/2012 z 30. októbra 2012 (Rvp 8844/2015), sp. zn. 41 CoE 381/2012 z 20. februára 2013 (Rvp 8845/2015), sp. zn. 41 CoE 13/2013 z 26. marca 2013 (Rvp 8846/2015), sp. zn. 2 CoE 447/2012 z 28. novembra 2012 (Rvp 8847/2015), sp. zn. 9 CoE 109/2013 z 30. augusta 2013 (Rvp 8848/2015), sp. zn. 17 CoE 253/2012 z 29. novembra 2012 (Rvp 8849/2015), sp. zn. 2 CoE 66/2013 z 27. marca 2013 (Rvp 8850/2015), sp. zn. 16 CoE 115/2013 z 26. júna 2013 (Rvp 8851/2015), sp. zn. 41 CoE 263/2013 z 30. októbra 2013 (Rvp 8852/2015), sp. zn. 41 CoE 380/2012 z 26. februára 2013 (Rvp 8853/2015), sp. zn. 15 CoE 66/2012 zo 14. júna 2012 (Rvp 8854/2015), sp. zn. 4 CoE 39/2014 z 9. júla 2014 (Rvp 8855/2015), sp. zn. 1 CoE 6/2014 z 29. mája 2014 (Rvp 8856/2015), sp. zn. 2 CoE 633/2012 z 26. apríla 2013 (Rvp 8857/2015), sp. zn. 1 CoE 581/2012 z 19. decembra 2012 (Rvp 8858/2015), sp. zn. 43 CoE 77/2013 z 20. marca 2013 (Rvp 8859/2015), sp. zn. 41 CoE 261/2014 z 9. septembra 2014 (Rvp 8860/2015), sp. zn. 41 CoE 174/2014 z 24. júla 2014 (Rvp 8861/2015), sp. zn. 1 CoE 205/2013 z 26. septembra 2013 (Rvp 8862/2015), ako aj

postupom a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 ECdo 209/2014 zo 31. marca 2015 (Rvp 8842/2015), sp. zn. 5 ECdo 84/2014 z 24. marca 2015 (Rvp 8843/2015), sp. zn. 2 Oboer 231/2013 z 26. marca 2015 (Rvp 8844/2015), sp. zn. 4 Oboer 260/2013 z 30. septembra 2014 (Rvp 8845/2015), sp. zn. 1 ECdo 237/2013 z 30. októbra 2014 (Rvp 8846/2015), sp. zn. 2 Oboer 253/2013 z 26. marca 2015 (Rvp 8847/2015), sp. zn. 5 ECdo 198/2014 z 24. februára 2015 (Rvp 8848/2015), sp. zn. 3 ECdo 308/2013 zo 14. januára 2015 (Rvp 8849/2015), sp. zn. 3 ECdo 294/2013 z 27. novembra 2014 (Rvp 8850/2015), sp. zn. 4 Oboer 38/2014 z 27. februára 2015 (Rvp 8851/2015), sp. zn. 3 ECdo 98/2014 zo 14. januára 2015 (Rvp 8852/2015), sp. zn. 3 ECdo 234/2013 z 27. novembra 2014 (Rvp 8853/2015), sp. zn. 3 Oboer 133/2014 z 30. marca 2015 (Rvp 8854/2015), sp. zn. 4 ECdo 243/2014 z 25. marca 2015 (Rvp 8855/2015), sp. zn. 2 ECdo 223/2014 z 31. marca 2015 (Rvp 8856/2015), sp. zn. 2 Oboer 263/2013 z 26. marca 2015 (Rvp 8857/2015), sp. zn. 2 Oboer 126/2013 z 26. marca 2015 (Rvp 8858/2015), sp. zn. 3 ECdo 223/2014 z 9. apríla 2015 (Rvp 8859/2015), sp. zn. 3 ECdo 26/2015 zo 7. apríla 2015 (Rvp 8860/2015), sp. zn. 1 Oboer 361/2014 zo 17. marca 2015 (Rvp 8861/2015), sp. zn. 4 ECdo 112/2014 z 25. marca 2015 (Rvp 8862/2015) a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., vedené pod spisovými značkami: Rvp 8842/2015 – Rvp 8862/2015 s p á j a na spoločné konanie, ktoré bude ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 8842/2015.

2. Sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnené.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) boli 18. júna 2015, doručené sťažnosti obchodnej spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorými namietala porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uzneseniami Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) uvedenými v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenia krajského súdu“), ako aj postupom a uzneseniami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uvedenými v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „uznesenia najvyššieho súdu“).

Zo sťažností a z ich príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v rámci svojej podnikateľskej činnosti zaoberá inter alia poskytovaním úverov z vlastných zdrojov. Sťažovateľka poskytla na základe zmlúv o úvere uzavretých s dlžníkmi úvery, ktoré boli títo povinní vrátiť podľa podmienok dojednaných v úverových zmluvách. Vzhľadom na skutočnosť, že dlžníci dobrovoľne nepristúpili k úhrade svojich záväzkov, ich pohľadávky voči sťažovateľke sa stali splatnými a v nadväznosti na podmienky dojednané v úverových zmluvách obsahujúce vo väčšine prípadov tzv. rozhodcovskú doložku boli sťažovateľkou začaté rozhodcovské konania pred ňou zvoleným rozhodcovským súdom. Následne boli na základe rozhodcovských rozsudkov vydaných v týchto konaniach začaté exekučné konania. V ďalších prípadoch boli na základe splnomocnenia udeleného dlžníkmi pri podpise úverovej zmluvy spísané splnomocnencom dlžníkov notárske zápisnice, ktoré sa taktiež stali exekučnými titulmi, na podklade ktorých boli v prospech sťažovateľky začaté exekučné konania.

V priebehu exekučného konania bolo uzneseniami príslušných okresných súdov v sťažovateľkou napadnutých konaniach rozhodnuté o zastavení prebiehajúcich exekučných konaní. Krajský súd po podaní odvolaní zo strany sťažovateľky svojimi rozhodnutiami potvrdil napadnuté uznesenia príslušných okresných súdov, najvyšší súd následne dovolania sťažovateľky ako procesne neprípustné odmietol a súčasne v tom-ktorom konaní rozhodol aj o zamietnutí jej procesných návrhov na prerušenie dovolacích konaní.

Sťažovateľka v predostretej argumentácii atakuje právne závery vyplývajúce z rozhodovacej činnosti krajského súdu a najvyššieho súdu, ktorým vytýka ich nesprávnosť z hľadiska právneho posúdenia relevantných hmotnoprávnych ustanovení príslušných právnych predpisov na predmetnú právnu vec. Za relevantné pochybenie v postupe a rozhodovaní krajského súdu, ako aj najvyššieho súdu považuje predovšetkým skutočnosť, že o zastavení uvedených exekučných konaní bolo rozhodnuté bez toho, aby boli predtým účastníci exekučných konaní upozornení na neprijateľnú podmienku konania a mali možnosť sa k nej vyjadriť, čím bola sťažovateľka ukrátená o reálnu možnosť domáhať sa, aby všeobecné súdy konajúce v jej právnych veciach zohľadnili jej nesúhlas s touto neprijateľnosťou podmienky. Uvedeným postupom krajského súdu a najvyššieho súdu došlo podľa sťažovateľky k porušeniu čl. 47 charty, teda k porušeniu práva na účinný prostriedok nápravy, ako aj práva na spravodlivý proces vrátane porušenia zásady kontradiktórnosti konania.

Najvyšší súd sa podľa sťažovateľky tiež dopustil porušenia jej základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, pretože sa „*neobrátil na Súdny dvor Európskej únie s otázkou, ktorú paradoxne v čase jeho konania už Súdny dvor Európskej únie riešil ani nevyčkal na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora...*“. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskych spoločenstiev (ďalej len „Súdny dvor“) vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai a spol. C-472/11 z 21. 2. 2013, z ktorého má vyplývať, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodiť dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ informovaný o svojich právach navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená, avšak zásada kontradiktórnosti vo všeobecnosti zaväzuje vnútroštátny súd, ktorý konštatoval v rámci preskúmania ex offio nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel ustanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy.

Sťažovateľka je tiež toho názoru, že najvyšší súd „*sa mal obrátiť na Súdny dvor Európskej únie vo veci výkladu čl. 3 ods. 1 smernice 93/13/ES v tom zmysle, či*

rozhodcovská doložka, podľa ktorej musí spotrebiteľ riešiť spory s dodávateľom, ak tak navrhne dodávateľ, v rozhodcovskom konaní, je podľa § 53 ods. 1 a ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka neprijateľnou podmienkou, pretože pri prihliadnutí na relevantnú judikatúru Spolkového súdneho dvora v Nemecku a Ústavného súdu českej republiky by nemohol dodržať jednu z podmienok acte clair, že výklad a správna aplikácia čl. 3 ods. 1 smernice 93/13/ES musia byť úplne zjavné, čo vyžaduje zohľadniť okrem jazykových verzií textu, používania terminológie a právnych pojmov komunitárneho práva, vzatie na zreteľ odlišnosti interpretácie komunitárneho práva aj ubezpečenie sa, že výklad vnútroštátneho súdu je rovnako zjavný ostatným súdom členských štátov. Najvyšší súd Slovenskej republiky si túto povinnosť nesplnil.“. V tejto súvislosti sťažovateľka poukázala na viacero rozhodnutí Spolkového súdneho dvora Nemecka a Ústavného súdu Českej republiky.

V nadväznosti na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vydal rozhodnutie, ktorým vysloví porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva podľa čl. 47 charty postupom a uzneseniami krajského súdu a postupom a uzneseniami najvyššieho súdu v uvedených konaniach, zruší uznesenia krajského súdu a uznesenia najvyššieho súdu, veci vráti na ďalšie konanie a sťažovateľke prizná primerané finančné zadosťučinenie, ako aj úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.A K spoločnému prerokovaniu vecí

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha vecí to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“).

Podľa § 112 ods. 1 OSP môže súd v záujme hospodárnosti konania spojiť na spoločné konanie vecí, ktoré sa uňho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov. Zákon o ústavnom súde nemá osobitné ustanovenie o spojení vecí, avšak v súlade s citovaným § 31a zákona o ústavnom súde možno v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy použiť na prípadné spojenie vecí primerane § 112 ods. 1 OSP.

S prihliadnutím na obsah sťažností vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 8842/2015 – sp. zn. Rvp 8862/2015 a z tohto obsahu vyplývajúcu právnu a skutkovú súvislosť uvedených sťažností, ako aj vzhľadom na totožnosť v osobe sťažovateľky, krajského súdu, ako i najvyššieho súdu, proti ktorým sťažnosti smerujú, rozhodol ústavný súd o ich spojení na spoločné konanie tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

II.B K namietanému porušeniu označených práv postupom a uzneseniami krajského súdu

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo

slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (obdobne napr. II. ÚS 71/97, IV. ÚS 195/07, III. ÚS 24/2010). Nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí vrátane súdnej exekúcie podľa Exekučného poriadku je podľa stabilnej judikatúry ústavného súdu (PL. ÚS 21/00, I. ÚS 5/00, II. ÚS 143/02, III. ÚS 60/04) súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy totiž vyplýva, že ústavný súd nie je opravnou

inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (I. ÚS 13/01, I. ÚS 120/04).

Ústavný súd v danom prípade považoval za významné vyriešiť zásadný problém sťažovateľky, a to či krajský súd rozhodujúci v rámci exekučného konania o odvolaní proti prvostupňovým rozhodnutiam, ktorými bola exekúcia zastavená, mal právomoc skúmať prípustnosť exekúcie z hľadiska relevantnosti exekučných titulov, ktorými boli rozhodcovské rozsudky rozhodcovského súdu, resp. notárske zápisnice obsahujúce právny záväzok.

Ústavný súd po preskúmaní sťažností zistil, že argumenty sťažovateľky sú v podstate totožné s jej argumentmi, ktoré použila v stovkách iných sťažností, ktoré už riešil ústavný súd tak, že ich vo vzťahu k uzneseniam krajských súdov potvrdzujúcim rozhodnutia okresných súdov o zastavení exekúcie odmietol ako zjavne neopodstatnené. Sťažovateľka označila len iné konania krajského súdu, postupom ktorého malo dôjsť k porušeniu ňou označených práv. Zo skoro totožnej argumentácie sťažovateľky uvedenej v jej sťažnostiach možno vyvodit', že odôvodnenie napadnutých rozhodnutí krajského súdu obsahovalo, čo sa týka skutkových zistení a právneho posúdenia veci krajským súdom, obdobné závery, ako vo veciach, ktoré už boli ústavným súdom preskúmané a rozhodnuté.

Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach podrobne analyzoval dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažností sťažovateľky, v ktorých vyslovil, že okresný súd je nielen oprávnený, ale aj povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania, a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť podľa § 57 ods. 2 Exekučného poriadku. V tejto súvislosti na podporu svojej argumentácie poukázal na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá je sťažovateľke známa aj z napádaných rozhodnutí krajského súdu v obdobných právnych veciach (napr. R 56/1995, R 58/1997, R 70/1998 a R 72/1998

publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky).

Pri predbežnom prerokovaní týchto sťažností sa teda ústavný súd plne stotožňuje s dôvodmi uvedenými vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. uzneseniach sp. zn. I. ÚS 382/2012 z 22. augusta 2012, sp. zn. II. ÚS 303/2012 z 5. septembra 2012, sp. zn. III. ÚS 7/2013 z 15. januára 2013, sp. zn. II. ÚS 377/2013 z 26. júna 2013 a sp. zn. III. ÚS 386/2013 z 28. augusta 2013, ako aj ďalších rozhodnutiach, ktoré skončili odmietnutím rovnakých a opakujúcich sa sťažností sťažovateľky z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, pri akceptovaní právnych záverov rozhodnutí všeobecných súdov o vyhlásení exekúcií za neprípustné a ich zastavení v stovkách prípadov, pretože rozhodcovské rozsudky alebo notárske zápisnice, na podklade ktorých boli exekúcie vedené (resp. navrhnuté), neboli z rôznych dôvodov spôsobilými exekučnými titulmi na vedenie exekúcií.

Keďže sťažovateľke sú už z predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ústavného súdu notoricky známe dôvody, pre ktoré ústavný súd iné jej obdobné sťažnosti odmietol ako zjavne neopodstatnené, nepovažuje za účelné uvádzať podrobnejšie argumenty, pre ktoré dospel k rozhodnutiu vyplývajúcejmu z 2. bodu výroku tohto uznesenia, a v tejto súvislosti odkazuje na odôvodnenie uvedených rozhodnutí ústavného súdu vydaných v obdobných sťažovateľkiných veciach.

Vzhľadom na postavenie ústavného súdu vo vzťahu k rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a s poukazom na to, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (obdobne napr. II. ÚS 218/02, III. ÚS 198/07, I. ÚS 265/07, III. ÚS 139/08), ústavný súd sťažnosti v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu ich zjavnej neopodstatnenosti.

II.C K namietanému porušeniu označených práv postupom a uzneseniami najvyššieho súdu

Sťažovateľka v sťažnostiach tiež namietala porušenie základného práva zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu, ktorými boli ňou podané dovolania odmietnuté ako neprípustné.

Ústavný súd už uviedol, že: „Predpokladom uplatnenia práva na spravodlivý proces, ktoré sa zaručuje čl. 6 ods. 1 dohovoru, je nezávislosť a nestrannosť súdu. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru“ (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP.

V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené pod písmenom a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne

medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal napadnuté uznesenia najvyššieho súdu, pričom nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu nemajúci oporu v zákone.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania je v napadnutých rozhodnutiach zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. V odôvodnení napadnutých rozhodnutí najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné dovolania sťažovateľky odmietnuť ako neprípustné, a to jednak podľa § 239 OSP, ako aj podľa § 237 OSP.

Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Pokiaľ sa sťažovateľka s právnym názorom najvyššieho súdu v otázke akceptácie vyslovenej neprípustnosti ňou podaných dovolaní nestotožňuje, ústavný súd napokon dodáva, že otázka posúdenia podmienok dovolacieho konania je otázkou zákonnosti a jej riešenie nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označených práv. K námietkam

uvedeným v sťažnostiach ústavný súd tiež konštatuje, že najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nerozhodoval o veci meritórne, ale iba procesne, nezistiac dovolacie dôvody podľa § 237 OSP.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky odôvodňujúcu porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru ako nedostatočnú na to, aby na jej základe bolo možné v prípade prijatia sťažnosti na ďalšie konanie zistiť a preskúmať spojitosť medzi napadnutými uzneseniami najvyššieho súdu a namietaným porušením označených práv. Napadnuté rozhodnutia najvyššieho súdu nemôžu byť v takej príčinnej súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj preto, že toto porušenie sa nedá vyvodiť iba z určitého výkladu a aplikácie platných procesných noriem upravujúcich postup občianskoprávných súdov v opravných konaniach (podobne aj I. ÚS 66/98, II. ÚS 811/00).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosti sťažovateľky v tejto časti ako zjavne neopodstatnené.

V súvislosti s námietkou sťažovateľky, v zmysle ktorej pochybenie v postupe najvyššieho súdu, a teda porušenie základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, spočíva najmä v tom, že rozhodol o dovolaniach sťažovateľky bez toho, aby predtým podal žiadosť Súdnemu dvoru na rozhodnutie o predbežnej otázke podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ústavný súd poukazuje na odôvodnenie uznesenia č. k. IV. ÚS 299/2012-16 zo 7. júna 2012 vo veci inej sťažnosti podanej sťažovateľkou, v ktorom ústavný súd sťažovateľke podrobne vysvetlil, že „nie každé nepredloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru, ktoré by mohlo byť v rozpore s právom Európskej únie, musí mať automaticky za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 129/2010)“, pričom svoj právny názor zároveň oprel aj o uznesenie Spolkového ústavného súdu Nemecka 2 BvR 2419/06 zo 6. 5. 2008 a rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ullens de Schooten a Rezabek proti Belgicku z 20. 9. 2011 (sťažnosti č. 3989/07 a č. 38353/07).

Dôvody, pre ktoré všeobecné sudy nepovažujú za potrebné obracať sa na Súdny dvor vo veci vykladania smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých zmluvných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ústavný súd považuje za akceptovateľné (bližšie napr. II. ÚS 304/2012) a sťažovateľkou predloženú argumentáciu k tejto otázke nepovažoval za spôsobilú vyvrátiť záver o ústavnej konformnosti postupu najvyššieho súdu v napadnutých konaniach.

Na uvedenom nemení nič ani argumentácia sťažovateľky o porušení základného práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces zaručeného čl. 47 charty a z neho vyplývajúcej zásady kontradiktórnosti konania tým, že konajúce sudy pred rozhodnutím o posúdení zmluvnej podmienky (rozhodcovskej doložky) ako nekalej nedali účastníkom konania príležitosť vyjadriť sa k týmto dôvodom, tak ako to sťažovateľka odvodzuje z rozsudku Súdneho dvora vo veci Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai a spol. C-472/11 z 21. 2. 2013. Ústavný súd v tejto súvislosti predovšetkým pripomína, že sťažovateľka mala možnosť oboznámiť sa s dôvodmi zastavenia exekučného konania z už uvádzaných dôvodov z uznesení príslušných okresných súdov, proti ktorým aj podala odvolania, v ktorých sa k týmto dôvodom vyjadрила. Obdobne aj povinní z exekúcie, ktorí majú v zmluvnom vzťahu so sťažovateľkou postavenie spotrebiteľov, mali po doručení uznesení prvostupňového súdu možnosť vyjadriť sa (prípadne podať odvolanie proti uzneseniu okresného súdu) v tom smere, že si neprajú, aby bolo v ich prípadoch vylúčené uplatnenie nekalej zmluvnej podmienky. Sťažovateľkou uplatnenými argumentmi sa krajský súd v napadnutých uzneseniach náležite zaoberal a vyložil svoje závery, pre ktoré vzhliadol uznesenia príslušných okresných súdov ako vecne správne.

Pre ústavnú udržateľnosť napadnutého postupu a uznesení postačuje, aby bola zásada kontradiktórnosti dodržaná v konaní ako celku (v posudzovaných prípadoch v konaní na oboch stupňoch). Presadzovanie názoru, že na každom jednom stupni súdnictva musí byť uvedená zásada dodržaná bez výnimky, by podľa názoru ústavného súdu odvolaciemu súdu v zásade prisúdilo len funkciu akéhosi kasačného orgánu bez reálnej možnosti konvalidovať prípadné procesné nedostatky vlastným postupom. Na základe uvedeného preto ústavný súd dospel k záveru, že postupom najvyššieho súdu a jeho uzneseniami bol v daných veciach

princíp kontradiktórnosti súdneho konania, ktorý je obsahom základného práva zaručeného aj v čl. 47 charty, dodržaný, čím k jeho porušeniu dôjsť nemohlo.

Na základe uvedených dôvodov boli preto sťažnosti sťažovateľky aj v tejto časti odmietnuté ako zjavne neopodstatnené. Keďže boli sťažnosti sťažovateľky ako celok odmietnuté, ústavný súd už o ďalších návrhoch sťažovateľky v nich uplatnených nerozhodoval.

Súčasne ústavný súd dáva sťažovateľke do pozornosti, že v prípade opakujúcich sa sťažností založených na tých istých skutkových a právnych okolnostiach ústavný súd rozhodne bez odôvodnenia iba s poukazom na svoje v týchto okolnostiach identické rozhodnutie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2016